

Stiftelsen Evangeliesenteret
Org. 951 675 318 MVA.

Årsrapport og regnskap for 2019

Innhold

	Side
Årsberetning	2
Aktivitetsregnskap	7
Kontantstrømanalyse	8
Balanse	9
Noteopplysninger til regnskapet	10
Revisjonsberetning	16

Årsberetning

Formål

Evangeliesenteret ble grunnlagt i 1983 av Lise og Ludvig Karlsen. Stiftelsen er et alternativ i rusomsorgen og har som formål å oppsøke, hjelpe og rehabilitere mennesker som er kommet i sosial nød på grunn av misbruk av rusmidler. Evangeliesenterets virksomhet bygger på grunnfestede kristne verdier. Tilbudet er beregnet på mennesker over 18 år som misbraker alkohol, narkotika, medikamenter eller en kombinasjon av disse.

Evangeliesenterets virksomhet er en del av det helhetlige tilbudet til rusavhengige og samarbeider med en rekke aktører innenfor området. Innsøking skjer i samarbeid med kommunal rustjeneste/NAV og det søkes økonomisk dekning for opphold fra kommunene.

Evangeliesenteret ønsker fortsatt å gi et tilbud til rusavhengige som ikke får dekket sitt opphold av den kommunale rustjenesten/NAV, når det er fare for liv og helse, eller de ikke har et annet forsvarlig tilbud. Driftstilskuddet fra staten og frivillige gaver er avgjørende for at vi kan opprettholde dette tilbudet.

Virksomheten i 2019

Virksomheten blir ledet fra hovedkontoret i Moss. Trond Palmgren Eriksen er daglig leder.

Antall døgnplasser var i slutten av året 162 plasser, det var en plass mindre enn i 2018. Ved årsskiftet disponerte inntaks- og motivasjonsavdelingene 28 plasser, fordelt på Porsgrunn (9 plasser), Fjordtun, på Innlandet (11 plasser) og Svene i Viken (8 plasser). I tillegg kommer Brubakken i Telemark og Vestfold (9 plasser) som tilbyr langtidsnedtrapping for LAR-pasienter. Rehabiliteringen foregår ved to avdelinger med i alt 125 plasser: Østerbo (70 plasser) og Varna (55 plasser) i Viken.

I alt 336 enkeltpersoner hadde opphold ved våre sentre i 2019. Belegget var på 44.596 liggedøgn, tilsvarende et gjennomsnitt på 122 beboere. Dette var en nedgang på 1,6% sammenlignet med året før. Gjennomsnittlig kapasitetsutnyttelse var 76%, opp 0,4% fra året før.

Den årlige brukerundersøkelsen hadde en svarprosent på 92%. Hovedinntrykk fra undersøkelsen er at brukerne er svært positive til vårt tilbud. 95% svarte at de er fornøyd med oppholdet, og 87% er fornøyd med hjelpen de får for sitt rusproblem. 94% er også fornøyd med at virksomheten drives utfra et kristent livssyn.

Samarbeid med kommunene var en prioritert oppgave også i 2019. Evangeliesenteret har nå rammeavtaler med 23 norske kommuner. Til tross for disse avtalene, fortsatte nedgangen i liggedøgn med oppholds garanti. Totalt antall liggedøgn betalt av kommuner og andre offentlige instanser var 3.678, en nedgang fra 5.828 døgn i 2018. Dekningsgraden, dvs. prosentandel av liggedøgn med oppholds garanti, var 8% i 2019. Dette var en reduksjon fra 13% andel i 2018. For å styrke dialogen med kommunene ble det opprettet en egen prosjektstilling høsten 2019.

Egenbetalere, som dekker en mindre del av døgnprisen med egne midler, utgjorde 69% av belegget med 30.296 liggedøgn. I samsvar med vår målsetting, ønsker vi også å ta imot personer, som ikke får innvilget oppholds garanti og ikke kan betale oppholdet med egne midler. Denne andelen av beboere utgjorde 9.992 liggedøgn, tilsvarende 22% av belegget.

Tilbudet til LAR-pasienter ved Brubakken går inn i sitt 9. driftsår. Vi opplever at dette tiltaket, som har rusfrihet som mål, er et viktig tiltak i Evangeliesenterets samlede tilbud.

Våre kontaktsentre er dagtiltak som gir et lavterskeltilbud til rusavhengige. Formålet er å bidra til en bedre hverdag for brukerne. Det serveres og deles ut gratis mat og klær m.m. I tillegg gis det praktisk hjelp og motivasjon til å komme ut av rusavhengighet. I 2019 ble det åpnet nye kontaktsentre i Haugesund og Tønsberg, og ved årsskiftet hadde vi i alt 11 kontaktsentre i drift. På åpningsdagene er det nærmere 1000 brukere på kontaktsentrene. Virksomheten ved kontaktsentrene ble understøttet av 194 frivillige medarbeidere, og et tilsvarende antall kontaktpersoner i menighetene.

Det ble gjennomført regionsamlinger i Oslo, Moss, Gran, Haugesund, Arendal og Ålesund, alle områder der det er etablert eller planlagt kontaktsenter. Formålet var å styrke det lokale samarbeidet ved å bidra til nettverksbygging og gi bedre muligheter for ettervern. Hvert av treffene samlet ca. 40-50 personer.

Bruktbutikkene bidro positivt til Evangeliesenterets virksomhet i 2019, både økonomisk og gjennom et betydelig frivillig engasjement. Vi hadde ved årsskiftet fire bruktbutikker i drift, og får også inntekter fra tre butikker som drives av støtteforeninger eller i samarbeid med andre. De ulike butikkene er lokalisert i Våler, Halden, Gran og Askim samt Moss, Holmestrand og Skien.

Støtten til Helgeland Folkehøyskole i Mosjøen ble videreført. Evangeliesenteret har et driftsansvar for denne skolen. Det er gjennomført en profilendring for skolen der fokuset er å bidra til en skole som satser på forebyggende arbeide for en ung målgruppe.

Årsmøte ble avholdt den 4.juni 2019 på Hedmarktoppen, Hamar med 37 delegater til stede. Dette er en felles arena for avvikling av årsmøter for fellestiltak i Pinsebevegelsen.

Evangeliesenterets landsstevne ble som vanlig arrangert i uke 30 på Evangeliesenteret Østerbo. I 2019 kunne gjestene glede seg over et helt nytt sanitærbygg. I andre halvår ble det påbegynt utskifting av VA-anlegg på Østerbo, som del av en fire-årig plan med Halden kommune.

Det årlige Nettverkstreffet på Evangeliesenteret Østerbo ble arrangert i tiden 19. – 20. november. Temaet var «Troens betydning i et Recovery perspektiv». Programmet omfattet blant annet innlegg fra stortingsrepresentanter fra helse- og omsorgskomiteen, kriminalomsorgen, andre frivillige organisasjoner, brukerorganisasjoner m.f. En variert agenda bidro til faglig oppdatering og utveksling av kunnskap, ideer og synspunkter.

Evangeliesenteret har over tid arbeidet med hvordan vi skal nå yngre generasjoner. ES Ung ble etablert i 2019 med den hensikt å informere og engasjere yngre generasjoner i vårt arbeid. Så langt ser dette ut til å virke positivt og potensialet i dette er stort. Østerbo har etablert et arbeid blant unge mellom 18 og 30 år. Dette har hatt god effekt og har gitt yngre beboere en arena for medvirkning og engasjement, og en plass for deres uttrykk og stil.

Personell, helse, miljø og sikkerhet

Arbeidsmiljø

Virksomheten har fokus på et godt og systematisk HMS-arbeid, som involverer alle medarbeidere. Arbeidsmiljøundersøkelser gjennomføres annet hvert år, sist i september 2018. Undersøkelsen er et viktig hjelpemiddel for utvikling av arbeidsmiljøet. Det ble avholdt 4 AMU-møter i 2019. Evangeliesenteret er medlem av arbeidsgiverorganisasjonen Virke. Virksomheten er under tariffavtale på HUK-området. Lønn utgjør den største delen av driftskostnadene.

Likestilling og diskriminering

Styret legger vekt på at ansatte av begge kjønn skal få like muligheter til utvikling og arbeide på alle nivåer i organisasjonen. Det er lik lønn for menn og kvinner. Kjønnsfordeling for lønnede medarbeidere er 39% kvinner og 62% menn. Kvinneandelen i styret er 43%. Det er ikke satt i verk spesielle tiltak mot diskriminering.

Bemanning

Ved utgangen av 2019 hadde Evangeliesenteret 136 lønnede medarbeidere som utgjør 109,5 sysselsatte årsverk. Gjennomsnittlig sysselsatte årsverk i 2019 var 110,5 mot 107,5 året før.

Det var ved årsslutt inngått arbeidsavtaler med 267 ulønnede, frivillige medarbeidere, en økning på 73 fra året før. De frivilliges innsats utgjorde ca. 75 årsverk ved årsslutt. I tillegg er det ca. 200 personer, som hjelper til ved arrangementer eller ved å være kontakter for Evangeliesenteret rundt om i landet.

Sykefravær

Gjennomsnittlig registrert sykefravær i 2019 var 7,9% mot 5,8% i 2018. Langtidssykefravær var 5% mot 2,9% året før. Til sammenligning kan nevnes at tilgjengelig statistikk for gjennomsnittlig sykefravær i privat sektor, helse og sosialtjenester for perioden var på 7,5%. Det ble ikke registrert fraværsskader i 2019.

Tilsyn, avvik og uønskede hendelser

I 2019 ble det gjennomført 8 offentlige tilsyn på ulike avdelinger av Brann- og feiervesenet, Arbeidstilsynet, Mattilsynet og El-tilsynet. I de tilfellene hvor det var pålegg og merknader ble disse overført til handlingsplan.

Avdelingene gjennomfører jevnlig brannøvelser og vernerunder med fokus på helse, miljø og sikkerhet. Avvik og uønskede hendelser registreres og lukkes i henhold til handlingsplan.

Personvern

Evangeliesenteret har eget personvernombud. Implementering og tilpassing til ny personvernlov har vært en prioritert oppgave.

Påvirkning av ytre miljø

Evangeliesenterets målsetting er at ingen forurensing av ytre miljø skal forekomme. På Brubakken ble det registrert en oppfølgingssak fra Drangdeal kommune med utslipp av avløpsvann. Det er iverksatt tiltak for å utbedre forholdene.

Kommentarer til årsregnskapet

Årsresultatet for 2019 ble et underskudd på 2,6 mill. kroner. Dette var 7,3 mill. kroner lavere enn året før og gjenspeiler reduserte inntømster fra oppholdsgarantier og testamentariske gaver, i kombinasjon med økte personalkostnader.

Totale driftsinntekter var 93,8 mill. kroner, ned 5,2 mill. kroner sammenlignet med 2018.

Oppholds inntekter fra beboere utgjorde 10 mill. kr, ned 2,3 mill. kr fra 2018. Dette skyldtes hovedsakelig at garantier for opphold fra det offentlige ble redusert. Inntektsreduksjonen fra svenske kommuner var 75% mens det fra norske kommuner var en reduksjon på 35%. Dette kan sees i sammenheng med at samarbeidsavtale med den svenske stiftelsen Lotsen ikke ble fornyet, på grunn av lavere inntømster fra Sverige.

Innsamlede midler og testamentariske gaver utgjorde tilsammen 33,7 millioner kroner, ned 2,6 mill. kr mot året før. Driftstilskuddet fra staten var uendret.

Totale driftskostnader i 2019 var 96,1 mill. kroner, opp 1,9 mill. kroner sammenlignet med året før. Personalkostnader økte med 3,1 mill. kroner grunnet helårsdrift på det nye kvinnesenteret i Svene og tariffmessige justeringer. Denne økningen ble til dels kompensert med øvrige kostnadskutt.

Kostnader til anskaffelse av midler var 14,5 mill. kroner i 2019, ned 0,5 mill. mot året før. Økte kostnader til markedsføring ble mer enn oppveid av lavere kostnader for de andre aktivitetene. Disponible midler fra innsamling, gaver og arv, utgjorde 28,3 mill. kroner etter fradrag av innsamlingskostnader, ned 2,2 mill. fra året før. Innsamlingsprosenten, som beregnes med utgangspunkt i innsamlede midler og arv med fradrag av kostnader ved innsamling, var 84,0%, uendret fra 2018.

Kostnader til formål utgjorde 73,2 mill. kroner, som var 2,4 mill. høyere enn i 2018. Økningen skyldes hovedsakelig høyere personalkostnader. Formålsprosenten (forholdet mellom kostnader til formål og sum forbrukte midler) var 75,9%, opp fra 74,9% året før.

Kostnader til administrasjon på 8,8 mill. kroner var stabile i forhold til året før. Administrasjonsprosenten (administrasjonskostnader i prosent av totalt forbrukte midler) var 9,1%, tilnærmet uendret fra 2018.

Det negative årsresultatet gjorde at egenkapitalen pr. 31.12.2019 ble redusert til 43,6 mill. kroner. Grunnkapitalen er på 8 mill. kroner, og annen egenkapital var ved utgangen av året 35,6 mill. kroner. Likviditeten var god, og summen av omløpsmidler utgjorde ved utgangen av året 160% av kortsiktig gjeld.

Styret mener at det er gitt en rettvise og balansert oversikt over utviklingen og resultatet av stiftelsens virksomhet og dens stilling. Styret mener internkontrollen i Evangeliesenteret fungerer på en tilfredsstillende måte.

Utsikter

Av hendelser etter balansedato ble Norge i mars 2020 rammet av coronaviruset med inngripende tiltak i samfunnet for å redusere smittespredning. Konsekvensene for Evangeliesenterets drift vil avhenge av hvor lenge tiltakene varer. Evangeliesenteret har opprettholdt driften på institusjoner og kontaktsentre. Det er innført smittevernstiltak og endring i rutiner med hensikt å verne brukerne og unngå at driften blir rammet. Driftsinntekter blir påvirket gjennom midlertidig stenging av bruktbuikker og stillstand i møtevirksomhet, dette reduserer salgsinntekter og kollekt. Det er risiko for at gaver fra private givere blir redusert på grunn av permitteringer og usikkerhet rundt privatøkonomi. Samtidig er det mulig å redusere driftskostnader som følge av smitteverniltakene, for eksempel ved mindre bilutgifter på grunn av innstilt møtevirksomhet. Det jobbes også med muligheten for å redusere leieutgifter der driften er rammet. Strømutgiftene for 2020 ventes å bli lavere enn tidligere år på grunn av redusert prisnivå.

Styret bekrefter at regnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift. Med bakgrunn i økonomisk stilling og samfunnets behov for denne type virksomhet, finner styret at forutsetningen om fortsatt drift er til stede. Evangeliesenteret har solid økonomi og god likviditet ved inngangen til 2020.

Samarbeidet med kommunene vil fortsatt være en prioritert oppgave for finansiering og kartlegging av brukerne ved innleggelse. Det vil fortsatt være fokus på deltakelse i anbudsrunder i kommunene. Kapasiteten i virksomheten justeres i forhold til behov og belegg. Betaling av egenandel for opphold vil fortsatt være aktuelt. Beboerinntektenes bidrag til totale inntekter er redusert de siste årene. Driftstilskudd fra staten og økt egeninnsats gjennom satsning på innsamling, bruktbuikker og andre aktiviteter har gjort det mulig å opprettholde bredden i vårt tilbud. De frivillige har gjort og gjør en viktig innsats i denne prosessen.

Vi mener at gjennomførte målrettede tiltak vil ha positiv effekt på gaveinntektene i tiden fremover. Situasjonen rundt coronavirus og smitterverntiltak kan imidlertid få betydning for disse inntektene i 2020. I tillegg til egenfinansiering vil vi fortsatt trenge driftstilskudd fra staten for å kunne opprettholde omfanget av vårt tilbud.

Styret vurderer at markeds-, kreditt- og likviditetsrisiko er lav til moderat – avhengig av utviklingen rundt coronavirus og smitterverntiltak. Ved et inntektsfall, gjennom f.eks. redusert driftstilskudd fra staten, vil en være avhengig av å få tilstrekkelig tid til omstillinger. For 2020 er det gitt øremerket statstilskudd til Evangeliesenteret over statsbudsjettet.

Vi forventer at det gode samarbeidet med menigheter og andre tiltak vil resultere i fortsatt økning i antall ulønnede, frivillig medarbeidere.

Styret takker alle ansatte og frivillige medarbeidere for stor innsatsvilje og engasjement i året som gikk.

Evangeliesenteret er privilegert ved å ha mange trofaste givere og styret vil rette en takk til alle som bidro til at gaveinntektene fortsatt er en svært viktig inntektspost. Vi takker også for gaver i form av naturalia, som gir verdifulle bidrag til virksomheten.

Evangeliesenteret er tilsluttet Fagrådet innen rusfeltet, Frivillighet Norge og Innsamlingskontrollen. Sistnevnte sikrer at kontrollen med innsamlede midler og gaver blir anvendt til de formål de er ment for.

Moss, 16. mars 2020

Tore Bergum
Styreleder

Kjell Even Våraker
Nestleder

Linda Camilla Nærøy
Styremedlem

Lise Karlsen
Styremedlem

Terje Gustavsen
Styremedlem

Ingar Levi Jensen
Styremedlem

Karin Michaelsen
Ansattes representant

Trond P. Eriksen
Daglig leder

Regnskap for Stiftelsen Evangeliesenteret

Aktivitetsregnskap

		2019	2018
1. Anskaffelse av midler	Note 1		
Driftstilskudd fra staten	Note 1,2	33 000 000	33 000 000
Andre offentlige tilskudd	Note 1,2	1 556 000	1 410 000
Andre tilskudd		695 504	438 004
Innsamlede midler og gaver	Note 1	30 103 821	29 253 406
Arv		3 573 128	7 082 112
Oppholdsinntekter		9 998 360	12 336 814
Salgsinntekter	Note 1	6 289 131	6 180 667
Andre driftsinntekter		4 543 197	4 777 333
Merverdiavgiftskompensasjon		4 037 697	3 905 079
Finansinntekter		16 175	175 403
		93 813 013	98 558 818
Gevinst ved avgang anleggsmidler		36 650	671 939
		93 849 663	99 230 457
2. Forbrukte midler	Note 4		
Kostnader til anskaffelse av midler			
Evangeliesenteret TV/Nettbutikk		3 326 307	3 969 264
Bladet 'Ennå er det håp'		2 635 856	2 869 001
Innsamling		5 378 485	5 806 378
Bruktbutikker/Markedsføring		3 179 966	2 396 178
		14 520 614	15 040 821
Kostnader til formål			
Lønn og personalrelaterte kostnader		46 252 147	42 555 976
Innkjøp varer/tjenester inkl. mat		3 245 491	3 184 241
Drift, reparasjon og vedlikehold		7 811 601	7 654 143
Leie lokaler		883 600	557 762
Lys og varme		4 540 803	4 582 676
Egne biler		1 833 541	1 899 960
Andre kostnader	Note 5	6 066 498	7 684 753
Tap på fordringer	Note 6	908 647	1 240 280
Ordinær avskrivning		1 660 399	1 415 342
		73 202 727	70 775 133
Kostnader til administrasjon			
Lønn og personalrelaterte kostnader		4 098 737	3 853 784
Regnskapskostnader		1 396 754	1 459 157
Honorarer		227 876	219 531
Andre driftskostnader		2 631 334	2 826 642
Finanskostnader		404 280	366 121
		8 758 981	8 725 235
3. Aktivitetsresultat		-2 632 658	4 689 268
Til/fra annen egenkapital		-2 632 658	4 689 268
4. Sum til/fra egenkapital	Note 13	-2 632 658	4 689 268
Administrasjonsprosent	Note 3	9,1%	9,2%
Formålsprosent	Note 3	75,9%	74,9%
Innsamlingsprosent	Note 3	84,0%	84,0%

Kontantstrømanalyse

	2019	2018
Likvider tilført/brukt på virksomheten		
Årsresultat	-2 632 658	4 689 268
+/- Tap/gevinst ved avgang anleggsmidler	10 211	-667 972
+ Ordinære avskrivninger	2 055 684	1 770 855
Tilført årets virksomhet	-566 763	5 792 151
+/- Endring lager, debitorer og kreditorer	1 215 523	1 238 572
+/- Endring andre tidsavgrensingsposter	294 196	124 054
A Netto likviditetsendring fra virksomheten	942 956	7 154 777
Likvider tilført/brukt på investeringer		
+/- Investering i varige driftsmidler	-6 424 270	-4 750 415
+/- Endring andre investeringer	60 643	-658 148
B Netto likviditetsendring fra investering	-6 363 627	-5 408 563
Likvider tilført/brukt på finansiering		
- Nedbetaling av gammel gjeld	0	0
+ Opptak ny gjeld	46 827	1 408 878
C Netto likviditetsendring fra finansiering	46 827	1 408 878
+ Likviditetsbeholdning 1/1	24 209 459	21 054 367
A+B+C Netto endring likvider gjennom året	-5 373 844	3 155 092
= Likviditetsbeholdning 31/12	18 835 615	24 209 459

Balanse

		2019	2018
Eiendeler			
Bygninger og annen fast eiendom	Note 8	37 780 119	35 333 934
Driftsløsøre, inventar o.l.	Note 8	4 319 872	2 407 682
Sum varige driftsmidler		42 099 991	37 741 616
Lån til foretak i samme konsern	Note 9	6 000 000	6 000 000
Andeler og aksjer		14 875	13 962
Andre langsiktige fordringer	Note 10	112 852	174 408
Sum finansielle anleggsmidler		6 127 727	6 188 370
Sum anleggsmidler		48 227 718	43 929 986
Varer		196 247	278 472
Sum varer		196 247	278 472
Kundefordringer	Note 9,10	957 591	1 459 064
Andre fordringer	Note 10	1 677 027	1 224 633
Sum fordringer		2 634 618	2 683 697
Bankinnskudd, kontanter o.l.	Note 11	18 835 615	24 209 459
Sum omløpsmidler		21 666 480	27 171 628
Sum eiendeler		69 894 198	71 101 614
Egenkapital og gjeld			
Grunnkapital		8 000 000	8 000 000
Annen egenkapital	Note 13	35 601 399	38 234 057
Egenkapital 31.12.	Note 13	43 601 399	46 234 057
Langsiktig gjeld	Note 12	12 755 705	12 708 878
Kassekreditt		0	0
Leverandørgjeld		3 706 786	3 074 961
Skyldig trekk og offentlige avgifter	Note 11	3 635 096	3 291 353
Annen kortsiktig gjeld		6 195 212	5 792 365
Sum kortsiktig gjeld		13 537 094	12 158 679
Sum gjeld		26 292 799	24 867 557
Sum egenkapital og gjeld		69 894 198	71 101 614

Resultatregnskap

Note 14

Moss, 16. mars 2020

Tore Bergum
Styreleder

Kjell Even Våraker
Nestleder

Linda Camilla Nærøy
Styremedlem

Lise Karlsen
Styremedlem

Terje Gustavsen
Styremedlem

Ingar Levi Jensen
Styremedlem

Karin Michaelsen
Ansattes representant

Trond P. Eriksen
Daglig leder

Noteopplysninger til regnskapet for 2019

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for 2019 er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og NRS(F) God regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Inntekter bokføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet og resultatføres etter opptjeningsprinsippet. Utgifter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. De viktigste inntekts- og kostnadstypene er kommentert i notene.

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år fra etableringstidspunkt er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost der dette foreligger. Anleggsmidler ervervet på annen måte er verdsatt til arvetakst eller andre estimater ut fra et forsiktighetsprinsipp. Varer er vurdert til det laveste av kostpris og netto salgsverdi. Kundefordringer er ført opp etter fradrag for avsetning til forventede tap. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuell vurdering av fordringene.

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlenes levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15.000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet

Administrasjonsprosenten og formålsprosenten er beregnet i samsvar med retningslinjene i 'God regnskapsskikk for ideelle organisasjoner'. Innsamlingsprosenten er beregnet i samsvar med retningslinjer fra Innsamlingskontrollen.

Note 1 Anskaffelse av midler

Den overveiende delen av inntektene fra normal drift er brukt der det trengs og er ikke øremerket enkeltprosjekter.

Innsamlede midler og gaver var i 2019 på kr. 30 103 821, hvorav kr. 24 920 782 ble innbetalt fra givere og kr. 5 183 039 var penger innsamlet på møter i menighetene og på stevner.

Offentlige tilskudd blir bokført og presentert brutto. Driftstilskuddet på kr. 33 000 000 fra staten er et rundsumstilskudd som skal brukes i det budsjettåret tilskuddet blir gitt. Etter søknad mottok Evangeliesenteret også et tilskudd fra Arbeids- og Velferdsetaten på kr. 600 000 til tiltak i regi av vårt kontaktsenter i Oslo, som gir humanitær hjelp til tilreisende EØS-borgere. Oslo kommune bevilget også et tilskudd på kr. 500 000 til Evangeliesenterets kontaktsenter i Oslo. Bergen kommune bevilget kr. 406 000 til Evangeliesenterets kontaktsenter i Bergen og Arendal kommune bevilget 50 000 kr til Evangeliesenterets kontaktsenter i Arendal. Alle offentlige tilskudd ble brukt opp i løpet av året.

Evangeliesenteret driver fire bruktbuikker og har inntil nå hatt egen nettbutikk for salg av bøker og musikk. Stiftelsen har også salgsinntekter i forbindelse med stevner og fra salg av annonser. Denne virksomheten har ikke økonomisk formål og medfører ikke skatteplikt.

Salgsinntektene i 2019 fordelte seg som følger:

Brukthandel	2 877 422
Annonser	1 396 820
Nettbutikk	316 560
Andre salgsaktiviteter	1 698 329
Sum	6 289 131

Stiftelsen har også inntekter fra utleie av ubenyttede eiendommer og lokaler. Leieinntektene i 2019 var på kr. 3 633 999. I tillegg kommer de som har husleie gjennom lønnstrekk kr 461 010. Beløpet inngår under posten 'Andre driftsinntekter' i aktivitetsregnskapet. Aktiviteten støtter formålet og medfører ikke skatteplikt.

Note 2 Bruk av offentlige tilskudd for å oppfylle formålet

Driftstilskuddet fra staten og andre offentlige tilskudd blir brukt til dekning av kostnader vedrørende formålet.

Tall fra aktivitetsregnskapet (se tabellen nedenfor) viser at kostnader til organisasjonens formål er høyere enn summen av offentlige tilskudd og fakturerte oppholdsutgifter.

Samarbeidsavtaler med svenske kommuner har medført at også svenske statsborgere er blitt innvilget opphold ved våre sentre. I 2019 utgjorde svenske statsborgere ca. 5 % av belegget.

I oppstillingen nedenfor har vi derfor valgt å eliminere beregnede kostnader vedrørende disse beboerne, basert på gjennomsnittlig oppholdskostnad pr. døgn fra aktivitetsregnskapet multiplisert med antall registrerte svenske beboerdøgn.

	2019	2018	2017	2016	2015
Statstilskudd	33 000 000	33 000 000	31 000 000	30 677 000	22 677 000
Andre offentlige tilskudd	1 556 000	1 410 000	1 050 000	500 000	250 000
Oppholdsinntekter	9 998 360	12 336 814	12 752 845	14 455 733	16 688 801
Hospitsinntekter	0	0	0	2 448 058	6 378 400
Inntekter til formål	44 554 360	46 746 814	44 802 845	48 030 791	45 944 201
Totale kostnader til formål	-73 202 727	-70 775 133	-67 232 327	-71 639 015	-73 063 738
Kostnader for svenske beboere	3 587 705	4 726 708	5 682 875	5 828 025	
Andre kostn. relatert til Sverige	470 887	1 202 259	1 032 050	603 625	
Underdekning	-24 589 775	-18 099 352	-15 714 557	-17 176 574	-27 119 537

Note 3 Administrasjonsprosent, formålsprosent og innsamlingsprosent

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Administrasjonsprosent	9,1%	9,2%	9,1%	8,7%	8,1%	11,0%	10,0%	10,6%	12,5%
Formålsprosent	75,9%	74,9%	75,8%	79,9%	80,8%	77,3%	79,1%	79,1%	79,0%
Innsamlingsprosent	84,0%	84,0%	84,7%	86,1%	88,8%	89,8%	89,9%	90,5%	90,8%

Note 4 Fordeling av kostnader i aktivitetsregnskapet

Evangeliesenteret fører avdelingsregnskap og prosjektregnskap. Kostnader til formål og administrasjon kan i hovedsak utledes direkte av regnskapsrapporteringen. Et unntak er kostnader ved innsamling midler, som i hovedsak utgjøres av fordelte kostnader fra andre avdelinger og aktiviteter. Eksempler er personalkostnader for utført arbeid i administrasjon, regnskapskostnader, annonsekostnader, stevnevirkosomhet med mer.

Kostnadene fordeles på grunnlag av dokumenterte fordelingsnøkler, som blir gjennomgått og om nødvendig oppdatert årlig. Fordelingsprinsippet er faktisk forbruk av ressurser hvor dette kan måles, eller en dokumentert vurdering av forbruk. Hele beregningsgrunnlaget for aktivitetsregnskapet er dokumentert i egen oppstilling, som inngår i revisjonsgrunnlaget.

Note 5 - Spesifikasjon av andre kostnader til formål

	2019	2018
Vareforbruk	569 784	676 282
Kontorkostnader	517 980	449 060
Porto	63 708	75 885
Telekommunikasjon	437 449	329 351
Reisekostnader	348 344	305 984
Forsikringer (ikke biler)	696 543	638 840
Andre leiekostnader	748 041	530 640
Andre kostnader	2 684 649	4 678 711
Sum	6 066 498	7 684 753

Note 6 Tap på fordringer

Det er kostnadsført i alt kr. 913 009 som tap på fordringer. Konstaterte tap var kr. 952 527. Det kom inn kr. 9 175 på tidligere nedskrevne fordringer. Tapsavsetning i balansen pr. 31.12.2019 ble redusert med kr. 30 343 til kr. 100 040. Tapet fordeler seg med kr. 908 467 på formål, hovedsakelig tap vedrørende egenbetalere, og kr. 4 362 på salgsaktiviteter, rapportert under kostnader til anskaffelse av midler.

Note 7 Lønn og personalrelaterte kostnader

	2019	2018
Lønninger	46 860 494	44 092 688
Folketrygdavgift	6 740 482	6 359 577
Pensjonskostnader	1 174 187	1 236 882
Andre ytelser	618 670	593 588
Sum	55 393 833	52 282 735
Gj.sn. sysselsatte årsverk	110,5	107,5

Det ble ikke utbetalt styrehonorar i 2019. Daglig leder mottok kr 770 514 i lønn, kr. 37 224 i pensjonskostnader og kr. 116 288 i annen godtgjørelse.

Evangeliesenterets godtgjørelse til revisor var på totalt kr. 205 153. Av dette utgjorde godtgjørelse for lovpålagt revisjon kr. 176 119 og godtgjørelse for andre tjenester kr. 29 034. Merverdiavgift er inkludert i beløpene.

Evangeliesenteret har obligatorisk tjenestepensjonsordning på 5 % for sine ansatte som tilfredsstillers lovens krav. De ansattes andel av dette er 2% mens bedriftens andel er 3%. Ordningen er innskuddsbasert og pensjonskostnader tilsvarer innbetalt beløp. Det er ikke bokført forpliktelser eller netto pensjonsmidler i balansen.

Frivillig innsats

I 2019 var det gjennomsnittlig ca. 230 frivillige, ulønnede medarbeidere med arbeidsavtale. Disse personene utførte til sammen gjennomsnittlig ca. 67 årsverk og verdien av deres arbeid er anslått til ca. 32,9 mill. kroner.

Note 8 Varige driftsmidler

	Bygninger	Transportmidler	Inventar	Fast bygningsinventar, leide bygg	Kontor maskiner	Sum
Anskaffelseskost 01.01	44 035 783	4 695 236	2 705 682		683 121	52 119 822
Tilgang	3 458 905	2 055 164	581 963	301 404	77 732	6 475 168
Avgang		562 770				562 770
Anskaffelseskost 31.12	47 494 688	6 187 630	3 287 645	301 404	760 853	58 032 220
Akk. avskrivn. 01.01	8 701 848	2 855 494	2 204 436		616 427	14 378 205
Avgang		501 659				501 659
Årets ordinære avskrivn.	1 012 721	775 176	229 013	3 182	35 591	2 055 683
Akk. Avskrivn. 31.12	9 714 569	3 129 014	2 433 449	3 182	652 019	15 932 229
Bokført verdi 31.12	37 780 119	3 058 616	854 196	298 222	108 834	42 099 991

Evangeliesenteret har ingen varige driftsmidler som kan defineres som bevaringsverdige eiendeler ifølge Norsk regnskapsstiftelses standard, dvs. eiendeler som er av historisk, artistisk eller vitenskapelig betydning.

Note 9 Nærstående parter

Styret i Evangeliesenteret har bestemmende innflytelse over Østerbo videregående skole og Evangeliesenterets bibelskole og Helgeland Folkehøgskole gjennom utnevning av styremedlemmer i de tre skolene. Følgende mellomværende er bokført for skolene:

	2019	2018
Evangeliesenterets bibelskole: Kundereskontro	4 375	77 089
Østerbo videregående skole: Kundereskontro	105 871	103 126
Helgeland Folkehøgskole: Lån	6 000 000	6 000 000

Sandvik Folkehøgskoles ekstraordinære årsmøte juli 2012 sluttet opp under at Evangeliesenteret skulle være en driver for en restart av folkehøgskole lokalisert på Sandvik. Styret i Evangeliesenteret godtok henvendelsen som kom fra skolens årsmøte og påtok seg med dette et driftsansvar for folkehøgskolen. Sandvik Folkehøgskole har behov for å tilføres midler i denne restarten. Det er opprettet en pantobligasjon på kr. 5 000 000 og Evangeliesenteret hadde tilført midler på hele beløpet ved utgangen av 2014. Utover dette er det også utbetalt driftstilskudd. I 2019 ble det overført kr. 650 000 i driftstilskudd. Per 31.12.19 var det gitt et kortsiktig lån på kr 1 000 000 som ble tilbakebetalt i januar 2020.

Foreningen Evangeliesenterets venner i Telemark har som formål å støtte Evangeliesenteret økonomisk, fortrinnsvis virksomhet knyttet til Telemark. Foreningen drev tidligere Grenland kontaktsenter som nå har blitt Evangeliesenterets kontaktsenter i Porsgrunn. I 2016 ble det utbetalt kr. 300 000 i støtte til egenkapital for Grenland kontaktsenter i forbindelse med deres låneopptak for kjøp av Sverresgate 4 i Porsgrunn. I dette bygget har Porsgrunn Evangeliesenter leieavtale for drift av inntak. Vilkår for støtten er at Evangeliesenteret får møte- og talerett i Grenland kontaktsenters styre

og stemmerett på årsmøtet. Ved et eventuelt salg av eiendommen, eller opphør av husleieavtale mellom partene, forplikter Grenland kontaktsenter å tilbakebetale den nevnte støtte.

Note 10 Kundereskontro og andre fordringer

Det er ingen kundefordringer eller andre fordringer som forfaller om mer enn ett år.

Note 11 Bundne midler og likvider

Evangeliesenterets bankinnskudd for skattetrekk pr. 31.12.2019 var på kr. 1 829 645. Dette er tilstrekkelig til å dekke opp skyldig skattetrekk. Sum andre bankinnskudd og kontanter var kr. 17 005 970.

Note 12 Pantstillelser

Evangeliesenterets bokførte gjeld pr. 31.12.2019 var kr.12 755 705. Bokført verdi av pantsatte driftsmidler og fordringer pr. 31.12.2019 var kr. 19 966 184, henholdsvis eiendom kr. 14 688 725, andre driftsmidler kr. 4 319 868 og kundefordringer kr. 957 591.

Eiendommer, biler, driftstilbehør og factoring er pantsatt for til sammen kr. 41 790 564. Gjeld sikret med pant beløper seg til kr. 12 755 705.

Note 13 Egenkapital

Evangeliesenteret	Grunn- kapital	Annen egenkapital	Sum Egenkapital
01.01.2019	8 000 000	38 234 057	46 234 057
Tilført fra årsresultat		-2 632 658	-2 632 658
31.12.2019	8 000 000	35 601 399	43 601 399

Stiftelsen har ikke egenkapital med internt pålagte restriksjoner.

Note 14 Resultatregnskap

		2019	2018
Driftstilskudd fra staten	Note 1,2	33 000 000	33 000 000
Andre offentlige tilskudd	Note 1,2	1 556 000	1 410 000
Andre tilskudd		695 504	438 004
Innsamlede midler og gaver	Note 1	30 103 821	29 253 406
Arv		3 573 128	7 082 112
Oppholdsinntekter		9 998 360	12 336 814
Salgsinntekter	Note 1	6 289 131	6 180 667
Andre driftsinntekter		4 543 197	4 777 333
Merverdiavgiftskompensasjon		4 037 697	3 905 079
Gevinst ved salg av anleggsmidler		36 650	671 639
Sum driftsinntekter	Note 1	93 833 488	99 055 054
Lønnskostnad	Note 7	55 393 833	52 282 735
Varekostnad for videresalg		887 394	1 716 142
Innkjøp varer/tjenester inkl. mat		3 254 075	3 154 989
Regnskapshonorarer		1 604 893	1 716 142
Andre honorarer		1 266 324	1 217 480
Drift, reparasjon og vedlikehold		8 506 821	8 465 253
Lys og varme		4 792 621	4 893 366
Leie lokaler		1 808 993	1 362 746
Andre leiekostnader		1 118 581	929 654
Telekommunikasjon og IT		1 805 880	1 839 240
Porto		2 435 272	2 417 365
Egne biler		2 933 733	2 965 011
Reisekostnader		719 151	773 505
Trykking, annonser		2 683 575	2 246 096
Andre kostnader		3 851 342	5 166 936
Tap på fordringer	Note 6	913 009	1 253 886
Tap ved avgang anleggsmidler		46 861	3 667
Ordinær avskrivning	Note 8	2 055 684	1 770 855
Sum driftskostnader		96 078 042	94 175 068
Driftsresultat		-2 244 553	4 879 986
Finansinntekter	Note 1	16 175	175 403
Finanskostnader		-404 280	-366 121
Sum finansposter		-388 105	-190 718
Resultat		-2 632 658	4 689 268
Overføringer			
Til/fra annen egenkapital	Note 13	-2 632 658	4 689 268

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Ingar Levi Jensen

Styremedlem

På vegne av: Stiftelsen Evangeliesenteret

Serienummer: 9578-5999-4-1052704

IP: 77.106.xxx.xxx

2020-03-21 09:15:06Z

Tore Bergum

Styreleder

På vegne av: Stiftelsen Evangeliesenteret

Serienummer: 9578-5999-4-189378

IP: 84.208.xxx.xxx

2020-03-21 09:15:56Z

Terje Gustavsen

Styremedlem

På vegne av: Stiftelsen Evangeliesenteret

Serienummer: 9578-5999-4-1235353

IP: 85.164.xxx.xxx

2020-03-21 09:31:37Z

Lise Wenche Karlsen

Styremedlem

På vegne av: Stiftelsen Evangeliesenteret

Serienummer: 9578-5999-4-1102062

IP: 93.187.xxx.xxx

2020-03-21 17:06:39Z

Karin Michaelsen

Styremedlem

På vegne av: Stiftelsen Evangeliesenteret

Serienummer: 9578-5999-4-3963432

IP: 93.187.xxx.xxx

2020-03-22 09:30:54Z

Trond Palmgren Eriksen

Daglig leder

På vegne av: Stiftelsen Evangeliesenteret

Serienummer: 9578-5999-4-1397069

IP: 93.187.xxx.xxx

2020-03-22 13:59:34Z

Kjell Even Våraker

Styremedlem

På vegne av: Stiftelsen Evangeliesenteret

Serienummer: 9578-5999-4-2743055

IP: 51.174.xxx.xxx

2020-03-23 08:27:18Z

Linda Camilla Nærøy

Styremedlem

På vegne av: Stiftelsen Evangeliesenteret

Serienummer: 9578-5999-4-1913755

IP: 84.213.xxx.xxx

2020-03-23 15:55:15Z

Penneo Dokumentnøkkel: EYD45-JWED-0J5BA-764GP-MD2ZB-ZUS6K

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>